

Карнаушенко А.С., к.е.н., асистент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах жорсткої конкуренції з боку великих торговельних мереж невеликі торгові організації потребують вирішення завдань управління власною діяльністю більш ефективно та якісно. Необхідність оперативного реагування на кон'юнктуру ринку і швидку зміну в економічній ситуації вимагає від невеликих торговельних підприємств перебудови власної мікроекономіки, удосконаленого управлінського обліку та оптимізації процесів управління.

Проведення автоматизації торгівлі пов'язано з сукупністю заходів, пов'язаних з впровадженням в торгові бізнес-процеси елементів програмного забезпечення і устаткування, що дозволяє збільшити ефективність застосування трудових ресурсів і ступеня якості обслуговування. Крім того автоматизація торгівлі допоможе налагодити як облік товарів, так і його продаж, але для цього потрібно використовуються спеціальне обладнання і програми. Зараз сучасні автоматизовані системи застосовуються як в автоматизації роздрібною торгівлі, так і автоматизації оптової торгівлі [1].

В даний час на ринку програмного забезпечення спостерігається інтенсивний розвиток. Зазначені процеси обумовлені в першу чергу посиленням дій по конкуренції серед роздрібних торговців. Бажання залучати потенційних клієнтів веде до того, що багато власників торгових організацій шукають нові способи щодо підвищення ефективності функціонування магазинів, яка вимагає детальної інформації про діяльність торгових точок в будь-який момент часу [2]. Посилена конкуренція визначила появу нових форматів торгівлі, і на даний момент велика частка ринку роздрібною товарообороту пов'язана з мережами супер- і гіпермаркетів, в яких пропонується покупцям значний асортимент товарів.

Застосування комп'ютерно-касових систем для магазинів розглядають як важливі елементи в сфері нинішньої роздрібною торгівлі. Збільшення асортименту товарів, зростання обсягів продажів і високі рівні конкуренції зробили проведення обліку руху товару точним, чітким та мати хорошу швидкість. Каси в єдиній інформаційній мережі торгівлі дають можливості вирішення багатьох актуальних завдань в сучасному магазині.

Особливості автоматизації роздрібною торгівлі складаються в системі взаємодії самої торгівлі зі складом, що досягається на основі використання логістичних принципів і підходів, щоб облік проданих товарів був пов'язаний з наявністю подібних позицій на складі.

Вибір встановлюваного програмного забезпечення тісно пов'язаний з діяльністю підприємства і безпосередньо залежить від нього. Підприємства торгівлі можна розділити на діяльність, яку здійснюють відносини купівлі

продажу між компаніями - це, так звані, підприємства сектора B2B (Бізнес для Бізнесу), і підприємства сектора B2C, які здійснюють продаж товарів для кінцевого споживача (Бізнес для Клієнта) рис. 1.

Як видно з Рис. 1, при виборі програмного забезпечення для підприємства торгівлі, необхідно враховувати не тільки до якого сектору відноситься дане підприємство, а й який товар реалізує дане підприємство. Зрозуміло, що програмне забезпечення підприємства торгівлі, що здійснює продаж ліків має відрізнитися від програм, що автоматизують роботу книгарні.

Рис. 1 Сегментація підприємств торгівлі

При виборі програмного забезпечення для налагодження автоматизації підприємства торгівлі можна:

1. Замовити розробку «з нуля» і в результаті мати власне програмне забезпечення, написане для конкретного підприємства, що враховує всі нюанси роботи даного підприємства. Розробкою власного програмного забезпечення, як правило, займаються великі роздрібні мережі, оскільки мають змогу замовити розробку у висококласних ІТ - фахівців, здатних створити складний програмний комплекс. Даний спосіб автоматизації можуть вибрати і зовсім маленькі підприємства. В даному випадку, навпаки, вибір на користь власного програмного забезпечення проводиться з точки зору економії коштів. Керівництво таких підприємств, з огляду на високу вартість покупки систем ERP - класу і спеціалізованих систем, необхідність їх налаштування та супроводу, а також те, що велика частина їх функцій не буде використана, приймає рішення про розробку нескладного власного програмного забезпечення силами одного найманого програміста.

2. Купити спеціалізоване програмне забезпечення для підприємств торгівлі. Спеціалізовані програмні засоби створюються для автоматизації конкретних функцій в конкретній професійній області. На сучасному ринку програмних продуктів широко пропонуються спеціалізовані програми як зарубіжних, так і вітчизняних виробників. Найпопулярніші: Програми 1С:Підприємство для торгівлі (магазинів, супермаркетів, торгових мереж), “Роздріб”, “Управління торгівлею”, “Управління торговим підприємством”, 1С: Підприємство 8. Громадське харчування для України, МініСофт Комерція (Торгівля, Громадське харчування), SmartTouch POS, ЕДЕЛЬВЕЙС/MEDALLION - СИСТЕМА АВТОМАТИЗАЦІЇ ГОТЕЛІВ та ін.

3. Встановлення універсальних комплексних систем управління підприємством з адаптацією їх до торгового бізнесу. Яскравими представниками даного класу програмного забезпечення є ERP - системи. ERP (Enterprise Resource Planning) - це система управління ресурсами компанії, що об'єднує всі бізнес - процеси в межах однієї системи, що забезпечує можливість планування, обліку, контролю і аналізу діяльності підприємства. Системи ERP в даний час досить широко використовуються на великих підприємствах торгівлі. Найпопулярнішими такими програмами, які використовуються в Україні є OneBox, 1С:ERP, MS Dynamics ERP, IT-Enterprise, Парус-Предприятие, BAS ERP, DeloPro, HansaWorld, Галактика ERP, Tend ERP та ін.

В цілому ефект від автоматизації обліку у торговій мережі досягається шляхом ведення точного кількісного обліку товару, зниження крадіжок та підвищення відповідальності персоналу, прискорення обслуговування покупців, зниження ступеня завантаженості продавців, збільшення товарообігу та прибутку. Все це підвищує престиж і конкурентоспроможність торгового підприємства.

Заходи щодо полегшення роботи, пов'язаної з обробкою великої кількості даних з товарами пов'язані з використанням інших спеціальних засобів по автоматизації торговельних процесів [3]. Сучасні магазини та торгові мережі являють собою складну систему складів, що вимагає оперативного обліку продажів і переміщень товарів. Без автоматизації обліку руху товарів і грошей досягти успіху у цьому бізнесі досить складно.

З точки зору автоматизації торговельної мережі, кожна торгова точка - це автономний центр реєстрації руху товару і грошей з можливістю передачі даних на центральний сервер торговельної мережі. У таких торгових мережах зустрічаються дві основні схеми постачання товару: централізована і децентралізована постачання [4].

Централізоване постачання є кращим для автоматизації обліку, оскільки забезпечує єдине маркування товару на центральному складі [5]. При такому постачанні вимоги до інформаційних систем на торгових точках суттєво нижче, ніж при децентралізованому постачанні. На торгову точку надходить уже підготовлена інформація про товар у вигляді накладних внутрішньої передачі, а товар вже маркований і готовий до продажу. Така система постачання зобов'язує вводити на підприємстві штрихове кодування документів.

Децентралізоване постачання вимагає від системи автоматизації забезпечення реєстрації товару, що надходить, при необхідності — його маркування штрих-кодом [5, 6, 7].

Розподілена інформаційна система торгової мережі повинна забезпечувати єдину накопичувальну систему знижок і єдину політику знижок, можливість переміщення товарів між будь-якими торговими точками мережі, передавати дані про продажі на центральний сервер і отримувати назад інформацію про ціни, нові товари, клієнтів і суми їх покупок на інших торгових точках. Сервер торгової мережі накопичує інформацію про роботу всіх торгових точок, веде єдиний фінансовий облік по кожній торговій точці, при необхідності, забезпечує єдине ціноутворення, розраховує прибутковість точок.

Впровадження автоматизованих інформаційних систем безумовно вимагає відповідних затрат, на сам перед фінансових. Але, у кінцевому рахунку, дасть можливість зниження комерційних витрат підприємства, за рахунок чого можливо знизити продажну ціну, збільшити оборотність асортименту, його якість і в кінцевому рахунку вивести підприємство в число стабільних, впевнених суб'єктів ринку.

Список використаних джерел

1. Теорія і практика торговельного підприємництва в Україні: [Кол. монографія]. за ред. Н.С. Танклевської. Херсон: РВВ, 2018. 206 с.
2. Petrenko V., Melnykova K. Formation of vertically integrated agrarian enterprises with foreign capital. *Technology transfer: innovative solutions in Social Sciences and Humanities*, 2018. С. 13-15. URL: <http://eu-jr.eu/ttish/article/viewFile/620/608> (дата звернення 24.01.19).
3. Petrenko V., Karnaushenko A. Joint enterprises in foreign trade activity of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 2017. Т.3. №5.С. 203-207.
4. Танклевська Н.С., Карнаушенко А.С. Розвиток фінансування інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств: монографія. Херсон: Айлант, 2015. 184 с.
5. Розвиток економіки України в контексті активізації підприємницької діяльності: [Кол. монографія]. За ред. Н.С. Танклевської. Херсон. 197 с. URL: http://www.ksau.kherson.ua/files/konferencii/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%8F_2018_%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BD_.pdf (дата звернення 24.01.2019).
6. Яремко С.А., Костунець Т.А. Підвищення ефективності управління засобами інформаційної системи «1С: Підприємство» на основі реінжинірингу бізнес-процесів. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2013, №1. С. 44- 50.
7. Крива Я.І., Овсяк Н.В. Інформаційні системи і технології в обліку. *Вісник студентського наукового товариства «Ватра» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*, 2017. Вип. 38. С. 178-181. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/20_04_38.pdf#page=178 (дата звернення 24.01.2019).

Келлер Ю. А.

**Науковий керівник – Шепель І. В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»**

м. Херсон

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Облікова політика – це фундамент, на якому базується бухгалтерський облік підприємства. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає облікову політику як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності. Згідно з визначенням, облікова політика підприємства базується на основних принципах обліку та звітності. Під принципами бухгалтерського обліку слід розуміти правила, якими необхідно керуватися при вимірюванні, оцінці й реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності. Тобто слід дотримуватись таких принципів:

- законність (обрані методичні прийоми, способи та процедури ведення бухгалтерського обліку не повинні суперечити чинному законодавству та нормативним документам);
- адекватність (облікова політика підприємства має відповідати особливостям умов його діяльності);
- єдність (облікова політика має бути єдиною для суб'єкта господарювання незалежно від кількості його підрозділів, філій або дочірніх підприємств).

Облікова політика на міждержавному і державному рівнях має обов'язковий характер та формується на загальних засадах ведення бухгалтерського обліку. На підприємстві формують власну облікову політику, враховуючи конкретну ситуацію його діяльності. Ступінь свободи підприємства у формуванні облікової політики обмежений державою шляхом прийняття законів, положень, постанов та інших нормативних документів, у яких є допустимі варіанти альтернативних рішень здійснення облікових процедур. Облікову політику на підприємстві формує головний бухгалтер за дорученням і контролем керівника підприємства або спеціально створена комісія. Головне призначення облікової політики – установити найвигідніші для конкретного підприємства методи обліку та на їх підставі скласти фінансову звітність, що відповідає встановленим П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» якісним характеристикам. Документом, в якому фіксуються положення облікової політики, є наказ або розпорядження керівника підприємства, який складається на кожний наступний звітний рік. Складання наказу, що затверджує на поточний рік прийняту методологію бухгалтерського обліку та його організацію, вимагається Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Наказ про облікову політику – це документ внутрішнього користування, який підписують особи, що мають право першого та другого підпису. При складанні наказу, крім факторів нормативно-правового характеру, необхідно також враховувати: юридичний статус підприємства, галузеву специфіку підприємства, наявність кваліфікованих бухгалтерських кадрів та ін. Сам наказ має повно відображати особливості організації та ведення бухгалтерського обліку і складання звітності на підприємстві. Зокрема, цей документ визначає: - методи оцінки вибуття запасів; - періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів; - порядок обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку для обліку ТЗВ; - методи амортизації основних засобів, інших необоротних